

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַק שְׁבֵתוֹ יִתֵּן וְרַפָּא יִרְפָּא"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁתָנוּ, "רַק שְׁבֵתוֹ יִתֵּן וְרַפָּא יִרְפָּא", אֹמְרֵת הַגְּמָרָא (בְּבֵא קמ"א פה): "תִּנָּא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: וְרַפָּא יִרְפָּא, מִכָּאן שְׁנַתְנָה רְשׁוּת לְרַפָּא לְרַפְּאוֹת."

בְּתַפְאַרְת שְׁלֵמָה" לַהֲרַה"ק רַבִּי שְׁלֵמָה מְרַאדוּמְסֵק זִיע"א ("מִשְׁפָּטִים") הוּא מְפָרֵשׁ פְּסוּק זֶה ("רַק שְׁבֵתוֹ יִתֵּן וְרַפָּא יִרְפָּא"), עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בְּגְמָרָא (שְׁבֵת יב'): "תִּנּוּ רַבְּנָן: הַנְּכַנְס לְבָקֵר אֶת הַחֹלֵה אֹמֵר: שְׁבֵת הִיא מְלֻעֹק, וְרַפְּוֹאָה קְרוּבָה לְבֵא". הִנֵּה מְבֹאֵר מִכָּאן, שְׁסֻגּוֹת הַשְּׁבֵת מְסוּגְלָת לְרַפְּוֹאָה שְׁלֵמָה. (וְעַל כֵּן לְמִי שִׁישׁ חֹלֵה, וּמְבַקֵּשׁ בְּשֵׁבֵת לְהַתְּפַלֵּל לְרַפְּוֹאָתוֹ, כְּאֲשֶׁר הוּא אֹמֵר בְּתַפְּיֵלַת הָעֲמִידָה "יִשְׁמַח מֹשֶׁה", יִתְכַּוֵּן שׁ"מֹשֶׁה" – רַאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁבֵת הִיא מְלֻעֹק", שְׂאֵז וְרַפְּוֹאָה קְרוּבָה לְבֵא", וְיִתְקַיֵּם בּוֹ הַכְּתוּב "מֹשֶׁה יִדְבַּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל". דְּהִינּוּ, שְׂאֵם יְכוּן "מֹשֶׁה" – רַאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁבֵת הִיא מְלֻעֹק" – אֵזִי יִזְכֶּה, שֶׁה' יִתְבָּרַךְ "יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל", וְהַרְפְּוֹאָה מְמִילָא כְּבַר קְרוּבָה לְבֹא... (וְאֵכֵן "וְרַפְּוֹאָה קְרוּבָה לְבֵא" רַאשֵׁי תִיבוֹת "קוֹל", לֹמֵר לָךְ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ "יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל" ר' מֹשֶׁה יִבְנִיאֵל)

וְהִנֵּה, מְבֹאֵר בְּמִשְׁנָה (בְּרִכּוֹת לח'): "כָּל הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אֶדָם לְרַפְּוֹאָה בְּשֵׁבֵת". עַל-כֵּן, אֹמֵר ה' תַּפְּאַרְת שְׁלֵמָה: "מִכָּל הַמְּאֻכְלִים שֶׁהָאֵדָם אוֹכֵל בְּשֵׁבֵת יְכוּל לְהַשִּׁיג רַפְּוֹאָה, כִּי שֶׁרֶשׁ הַרְפְּוֹאָה נַעֲשֶׂה בְּשֵׁבֵת קֹדֶשׁ". וְזֶהוּ שְׂרוּמֹזֹת לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "רַק שְׁבֵתוֹ יִתֵּן" – "שְׁבֵתוֹ", לְשׁוֹן שְׁבֵת. דְּהִינּוּ, אִם יִשְׁמֹר הָאֵדָם אֶת הַשְּׁבֵת, יוֹעֲנֵג אוֹתָהּ בְּמִאֻכְלִים כְּרֹאזִי, יִזְכֶּה לְ"וְרַפָּא יִרְפָּא".

וְרֹאזִי לְהוֹסִיף מָה שְׂאוּמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (יִתְרוֹ צב', מִתּוֹרָגָם): "הַשְּׁבֵת הִיא שְׂרֵשׁ הַתּוֹרָה, וְכָל הַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה תְּלוּיִים בְּשֵׁבֵת". וְעוֹד מוֹסִיף הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שֵׁם ח', מִתּוֹרָגָם): "מָהִי שְׁבֵת? שְׁבֵת הִיא שְׂמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֵׁם שֶׁהוּא שְׁלֵם מִכָּל הַצְּדָדִים".

וּבֵאֵר ה' בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" אֶת כּוֹנֵת הַזֶּהר וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה, כִּידוּעַ יֵשׁ עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַ אֹתִיּוֹת בַּתּוֹרָה – עֲשָׂרִים וְשִׁתִּים אוֹתִיּוֹת רְגִילוֹת, וְעוֹד חֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת מִנְצַפ"ךְ (אוֹתִיּוֹת סוּפִיּוֹת סוּןִןִךְ), וּבִסְךְ הֶכַל כ"ז (=27).

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁלֶכֶל אוֹת יֵשׁ חֵיוֹת מִשֵּׁם הוּי"ה (=26) בְּרוּךְ הוּא. עַל-כֵּן, נִמְצָא שְׁכָכֵל עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַ האֹתִיּוֹת יֵשׁ 702 שְׁמוֹת הוּי"ה (מִסְפָּר אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, כְּפּוֹל שֵׁם הוּי"ה $26 \times 27 = 702$), שְׁנֵה בְּדִיוֹק הַגְּמָטְרִיָּה שֶׁל "שְׁבֵת" (=702) – בְּדִי לְרִמּוֹז שֶׁהַשְּׁבֵת הִיא הַשְּׂרֵשׁ וְהַנְּשֻׁמָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְשֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים (מֵאֲמָרֵי הַשְּׁבֵתוֹת, מֵאֲמָר א', סִימָן א'): "נִרְאָה לִי לְפָרֵשׁ, דְּהִנֵּה (יֵשׁ) כו"ז (=27) אֶתְנוּן דְּאוֹרִיתָא (=אוֹתִיּוֹת בַּתּוֹרָה)... וּמִכָּל אוֹת יֵשׁ בּוֹ חֵיוֹת מִן הַשֵּׁם הַנְּכַבֵּד הוּי"ה, בְּרוּךְ הוּא. וְאִם כֵּן, בְּ-כו"ז אוֹתִיּוֹת הֵם כֹּחַ כו"ז הוּי"ה, בְּגִמְטְרִיָּה שְׁבֵת. וְזֶהוּ שִׁישׁ לְפָרֵשׁ: 'מָהוּ שְׁבֵת? שְׂמִיָּה דְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׂמִיָּה דְאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סְטְרוֹי' – דְּהִינּוּ מִכָּל צַד הַ-כו"ז אֶתְנוּן (=אוֹתִיּוֹת), שְׂבֵהֵן בְּרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּכַח שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְתַּפְּשֵׁט בָּהֶם. וְהִנֵּה, (הַקַּב"ה) בְּרָא עוֹלָמוֹת בְּשֵׁשׁ יָמִים, וְהַשְּׁבֵת הוּא דְמִיּוֹן הַנְּשֻׁמָה וְהַצּוּרָה לְעוֹלָם, עַל-כֵּן נִקְרָא שְׁבֵת, שְׂמִיָּה (=שֵׁם) דְקוּב"ה, הַמְּחִיָּה אֶת כָּלָם".

"וְרַצַּע אֲדָנְיוֹ אֶת אֲזוּנוֹ בְּמַרְצַע"

עַל הַפְּסוּק, "וְרַצַּע אֲדָנְיוֹ אֶת אֲזוּנוֹ בְּמַרְצַע", כְּתוּב בְּגְמָרָא (קִידוּשִׁין כב'): "רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הָיָה דוֹרֵשׁ מִקְרָא זֶה כְּמִין חֲמֵר, מָה נִשְׁתַּנָּה אֲזוֹן מִכָּל הָאֲבָרִים שְׁבִגוּף (שְׂדוּקָא אוֹתָהּ צָרִיךְ לְרַצוּעַ)? אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אוֹזוֹן שְׂשֻׁמָּה קוֹלִי עַל הַר סִינַי בְּשַׁעַת שְׂאֲמַרְתִּי 'כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים' – וְלֹא עֲבָדִים לְעֲבָדִים. וְהִלָּךְ זֶה (הָעֲבָד) וְקִנְיָה אֲדוֹן לְעַצְמוֹ – יִרְצַע. (וְאִילוֹ) רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרַבִּי הָיָה דוֹרֵשׁ אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה כְּמִין חֲמֵר, מָה נִשְׁתַּנָּה דְלָת וּמִזוּזָה מִכָּל כְּלָים שְׁבִבִית? אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְלָת וּמִזוּזָה שְׁהִיוּ עַדִּי בְּמַצְרִים, בְּשַׁעַת שְׂפִסְחָתִי עַל הַמִּשְׁקוּף

ועל שתי המוזות, ואמרת, 'פי לי בני ישראל עבדים' – ולא עבדים לעבדים, והוצאתם מעבדות לחרות. והלך זה (העבד) וקנה אדון לעצמו – ירצע בפניהם".

בספר "חיים של תורה" מובא רמז נחמד על-פי דברי רבנו בחיי, שכיון שהעבד הזה רוצה להמשיך ולהיות עבד, גורם הוא שיש לו מלבד הקב"ה, שהוא אדונו של עולם, עוד אדון אחר. ועל-ידי כך הוא מחסר מעצמו קבלת על מלכות בשלימות, שהרי עתה יש לו שני "אדונים". לפיכך "והגישו אדניו...אל הדלת". ולמה דוקא לדלת? אלא ש"דלת" רומזת לאות דל"ת שבפסוק הראשון של קריאת שמע, "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". (שנכתבה שם דל"ת גדולה, לבל נטעה חלילה לקרוא "אחר"). וזה האדם שרוצה להישאר עבד, פוגם הוא כאמור בקבלת על מלכות שמים – ב-דל"ת של תיבת "אחד", שכן, בוחר לו עוד אדון, מלבד אדונו של עולם. לכן, "והגישו אדניו...אל הדלת או אל המזוזה". "מזוזה" בגמטריה ס"ה(=ששים וחמש), כמנן שם "אדוני", לרמז שבזה שחפץ אותו אדם להיות עבד, הרי פוגם הוא בשם "אדוני" באדונו של עולם, הבורא יתברך שמו... "הנה אנכי שלח מלאך לפניך..ואיבתי את איביך וצרתי את צרריך"

פעם גזרו בעיר רומא גזירה אכזרית: בכל שנה לפני חג הפסחא, חיבת הקהילה היהודית בעיר, ליתן לידי הנוצרים יהודי אחד להריגה. גזירה נוראה זו עמדה לנגד עיניה משך שנים רבות, וכל תחבולות היהודים, לבטלה לא הועילו. כשהיה מגיע אותו שבוע מר לפני חג הפסחא הנוצרי, היו היהודים מפילים גורל בין הבחורים. והבחור המסכן שעלה בגורל היה נמסר כקורבן העדה לידי הנוצרים.

ואלה הרשעים היו שמים אותו בתוך חבית ריקה, שבא היו תקועים מסמרים גדולים אל חלל החבית מבפנים. ולתוך אותה החבית היו מכניסים את הבחור היהודי, וסותמים את החבית. והיו מגלגלים אותה בכל רחובות העיר, כשהם מזמרים בקול ובשמחה, עד שהיה אותו בחור מסכן מוסר את נשמתו לבוראו.

שנה אחת עלה בגורל בחור שהיה חתן, וזמן חופתו נקבע לאותו שבוע שבו היה צריך למוסרו לנוצרים. ובעת שהפילו את הגורל היה הכל מוכן לסעודת החתן והפלה, והקרואים כבר הגיעו. מיד נהפכה שמחתם לתוגה. והכל היו שרויים באבל כבד על החתן, ועל גורלו המר שמחפה לו. עיניהם של הקרואים היו זולגות דמעות, ושועתם עלתה לשמים.

רצה הבורא יתברך, ונודמן לרומא הרב רבי אברהם עזרא (הראב"ע) זצ"ל, שהיה גאון בנגלה ובנסתר, ובעל רוח הקדש (מחבר השיר "אגדלך") כאשר שמע הרב את הבכיות והזעקות של הקהילה, שאל אותם לפשר הענין. ואלו ספרו לו את צרתם. מיד ענה להם הרב: "ישועת ה' כהרף עין". אל תדאגו ואל תפחדו, מסרו אותי במקום החתן, ואת החתן הכניסו לחופתו". אמרו לו התושבים: "איך נתאכזר אליך? ואתה הלא אורח, שבא ללון אצלנו, ואיך נמסור אותך לידי חיות הטרף הללו? הרגיע אותם הרב ואמר להם: מסרו אותי. שכן, הולך אני בעצת ה'". וכך עשו, ומסרו אותו לידי הנוכרים ואלה לקחו את רבי אברהם עזרא אל בתי היראה שלהם, כדי שכל העם ישחקו עליו. שכן, כך היה מנהגם. ושאלו אותו שם לפני פסיליהם, מה חפצו לפני שימות? אמר להם רבי אברהם עזרא: "צריך אני קערה ודלי מים לרחוץ רגלי". להפתעתם פנה הרב לאחד הפסילים שהיו במקום וצוה עליו (כשהוא נעזר בשמות קודש) "לך הבא לי דלי ומים". והנה, למרות שהפסל היה מעץ ומאבן, רץ אותו פסל והביא לו דלי מלא מים. מיד צוה על פסל אחר, ואמר לו: "לך חמם לי מים על האש שיהיו נעימים לרוחצה". מיד רץ הפסל ועשה כדברי הצדיק. לאחר מכן פנה הרב לפסל השלישי, וצוה עליו: "בא חלוץ את נעלי". מיד ירד הפסל, כרע על ברקיו וחלץ את נעליו של הרבי. לאחר מכן צוה הרב על פסל אחר שיוריד לו את הגרביים, ומיד עשה הפסל כן. וכל זאת, כאשר כל הנוכרים עומדים שם בפה פעור, כשהם נבוכים ונדהמים.

לבסוף, פנה אל הפסל הגדול מאחיו, וצוה עליו: "בא ורחוץ את רגלי, ולאחר מכן תשתה את אותם המים". הפסל כבר התחיל להזיז את רגליו, ומיד כל הנוצרים שהיו שם, נפלה עליהם אימה ופחד, וגעו כלם בבכי: "איך נראה את קדושינו רוחץ את רגליו של היהודי הזה ושותה את המים?". התחננו לפני הרב שיותר לפסל שלהם, אך רבי אברהם עזרא לא רצה. עד שהבטיחו לו לבטל את הגזרה הרעה, וחתמו לפניו שלעולם לא ישובו לחדש גזירה זו לעולם, נאות רבי אברהם עזרא, וצוה על הפסל, שיחזור למקומו.

ואותו יום, עשו אותו יהודי רומא ליום טוב, ומתנות לאביונים בכל שנה ושנה, על שנצלו מגזירה נוראה זו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁתֵנוּ, "רַק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא", אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא (בַּבָּא קַמָּא פּה): "תִּנָּא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: 'וּרְפָא יִרְפָּא', מִכָּאן שְׁנַתְנָה רְשׁוּת לְרֹפֵא לְרַפְּאוֹת". בְּ"תַפְּאָרַת שְׁלֵמָה" לַהֲרַה"ק רַבִּי שְׁלֵמָה מְרָאדוּמְסֵק זִיע"א ("מִשְׁפָּטִים") הוּא מְפָרֵשׁ פְּסוּק זֶה ("רַק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא"), עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בַּגְּמָרָא (שַׁבַּת יב): "תִּנּוּ רַבְּנָן: הַנִּכְנָס לְבָקֵר אֶת הַחוּלָה אוֹמֵר: שַׁבַּת הִיא מְלֻזְעוּק, וּרְפּוּאָה קְרוּבָה לְבָא".

הִנֵּה מְבוֹאֵר מִכָּאן, שְׁסִגוּלַת הַשַּׁבַּת מְסוּגְלַת לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה. (וְעַל כֵּן לְמִי שֵׁישׁ חוּלָה, וּמְבַקֵּשׁ בְּשַׁבַּת לְהַתְּפַלֵּל לְרַפּוּאָתוֹ, הִנֵּה כְּאֲשֶׁר הוּא אוֹמֵר בְּתַפִּילַת הָעֲמִידָה "יִשְׁמַח מֹשֶׁה", יִתְכַּוֵּן שֶׁ"מֹשֶׁה" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "שַׁבַּת הִיא מְלֻזְעוּק", שְׂאֵז "רַפּוּאָה קְרוּבָה לְבָא", וְיִתְקַיֵּם בּוֹ הַפְּתוּב "מֹשֶׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל". דְּהִינּוּ, שְׂאֵם יִכּוֹן "מֹשֶׁה" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "שַׁבַּת הִיא מְלֻזְעוּק" – אֲזִי יִזְכֶּה, שֶׁה' יִתְבַּרֵךְ "יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל", וְהַרְפּוּאָה מִמִּילָא כְּבַר קְרוּבָה לְבָא....)

וְהִנֵּה, מְבוֹאֵר בַּמִּשְׁנָה (בְּרִכּוֹת לח): "כָּל הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אֶדָם לְרַפּוּאָה בְּשַׁבַּת". עַל-כֵּן, אוֹמֵר הַ"תַּפְּאָרַת שְׁלֵמָה": "מִכָּל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל בְּשַׁבַּת יָכוֹל לְהַשִּׁיג רְפּוּאָה, כִּי שֶׁרֵשׁ הַרְפּוּאָה נַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ". וְזֶהוּ שְׂרוּמֹזוֹת לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "רַק שְׁבַתוֹ יִתֵּן" – "שְׁבַתוֹ", לְשׁוֹן שַׁבַּת. דְּהִינּוּ, אִם יִשְׁמֹר הָאָדָם אֶת הַשַּׁבַּת, וַיַּעֲנֵג אוֹתָהּ בְּמֵאֲכָלִים כְּרָאוּי, יִזְכֶּה לְ"וּרְפָא יִרְפָּא".

וְרָאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׁכַתֵּב הַ"טוֹר" (או"ח סימן קטז), שְׁבִרְכַת "רַפְּאָנוּ" בְּתַפִּילַת הָעֲמִידָה הִיא הַבְּרָכָה הַשְּׂמִינִית, כִּיּוֹן שְׁבִרְיַת הַמִּילָה הוּא בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי, וְצָרִיךְ אֵז לְבָקֵשׁ מְאֹד עַל הַרְפּוּאָה. וּכְפִי דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: "שְׂמִינִית (=הַבְּרָכָה הַשְּׂמִינִית בְּעֲמִידָה הִיא) 'רַפְּאָנוּ'. וּמָה רָאוּ לוֹמֵר לְרַפּוּאָה בְּשְׂמִינִית? אָמַר רַבִּי אַחָא: מִתּוֹךְ שְׁנַתְנָה מִילָה בְּשְׂמִינִי, וְצָרִיכָה רַפּוּאָה, קִבְעוּהָ בְּשְׂמִינִית... וַיֵּשׁ בָּהּ (בְּתַפִּילַת "רַפְּאָנוּ") כ"ז תִּיבוֹת כְּנֶגֶד כ"ז (=27) פְּסוּקִים שְׁבִפְרָשַׁת מִילָה (בְּרֵאשִׁית יז, א' – כז). (וְכֵן, כְּנֶגֶד) כ"ז (=27) תִּיבוֹת שְׁבִפְסוּק 'וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע', עַד 'אֲנִי ה' רַפְּאָךְ'. (לְרַמּוּז), שְׁבִזְכוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בָּאָה רַפּוּאָה. (וְכֵן, כְּנֶגֶד) כ"ז (=27) אוֹתִיוֹת שְׁבִפְסוּק (מִשְׁלֵי ד, כב) 'כִּי תִיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִכְל בְּשֵׁרוֹ מְרַפָּא".

מִכָּל זֶה נִמְצְאוּ לְמִדִּים, שְׁבִבְרַכַת "רַפְּאָנוּ" יֵשׁ כז' (=27) תִּיבוֹת: "רַפְּאָנוּ (1) ה' (2) וְנִרְפָּא (3). הוֹשִׁיעֵנוּ (4) וְנוֹשְׁעָה (5) כִּי (6) תִּהְלֹתֵנוּ (7) אֶתְהָה (8). וְהִעֲלָה (9) רַפּוּאָה (10) שְׁלֵמָה (11) לְכָל (12) מְכוֹתֵינוּ (13). כִּי (14) אֵל (15) מְלֹךְ (16) רֹפֵא (17) נְאֻמָּנוּ (18) וְרַחֲמָנוּ (19) אֶתְהָה (20): בְּרוּךְ (21) אֶתְהָה (22) ה' (23). רֹפֵא (24) חוֹלֵי (25) עַמּוֹ (26) יִשְׂרָאֵל (27)" (כְּמִנְהַג אֲשַׁכְּנֹז). וְאוֹתָם כ"ז (=27) תִּיבוֹת הֵן כְּנֶגֶד כ"ז (=27) תִּיבוֹת שֵׁישׁ בְּפְסוּק "וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמְּחֻלָּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאָךְ", וְכֵן, כְּנֶגֶד כ"ז (=27) אוֹתִיוֹת שֵׁישׁ בְּפְסוּק "כִּי תִיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִכְל בְּשֵׁרוֹ מְרַפָּא".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׂכֵן, מָה עֲנִיָּן זֶה שֶׁל הַמְּסַפֵּר כז' (=27) לְרַפּוּאָת הָאָדָם? בְּפִשְׁטוֹת יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁ-כז' תִּיבוֹת שֵׁישׁ בְּבִרְכַת "רַפְּאָנוּ" הֵן כְּנֶגֶד כז' (=27) הָאוֹתִיוֹת שֵׁישׁ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. (כִּידוּעַ יֵשׁ עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַת אוֹתִיוֹת בַּתּוֹרָה – עֲשָׂרִים וְשִׁתִּים אוֹתִיוֹת רְגִילוֹת, וְעוֹד חֲמִשׁ אוֹתִיוֹת מִנְצַפ"ךְ (=אוֹתִיוֹת סוּפִיּוֹת: סוּןְךָ).

כָּל זֹאת, כְּדִי לוֹמֵר לָךְ, שְׂאֵם תִּשְׁמֹר אֶת הַתּוֹרָה, שֵׁישׁ בָּהּ כז' (=27) אוֹתִיוֹת, אֲזִי הַקַּב"ה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה, הוּא רַפְּאָךְ. וּכְפִי שְׁכַתֵּב רַבְּנוּ רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד (מוֹפִיעַ בְּסִידוֹר הַרוֹקֵחַ): "כְּתַב רַבְּנוּ (יְהוּדָה) הַחֲסִיד זצ"ל, שְׂאִין בְּבִרְכַת רַפְּאָנוּ, כִּי אִם כ"ז (=27) תִּיבוֹת, כְּנֶגֶד כ"ז תִּיבוֹת שְׁבִפְסוּק 'וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע' עַד 'כִּי אֲנִי ה' רַפְּאָךְ'. וְכֵן כ"ז אוֹתִיוֹת שְׁבִפְסוּק (תְּהִלִּים קג, ג) 'הַסֵּלַח לְכָל עוֹנְכֵי הַרְפָּא לְכָל תַּחְלוּאֵיכִי', וְכְנֶגֶד כ"ז אוֹתִיוֹת שְׁבִפְאֲלָפָא בִּיתָא, עִם (מִנְצַפ"ךְ)... לוֹמֵר לָךְ, (אִם תִּשְׁמֹר אֶת) הַתּוֹרָה שְׁנַתְנָה בְּ-כ"ז אוֹתִיוֹת, אֲזִי אֲנִי ה' רַפְּאָךְ".

והנה, כותב "אור החיים" הקדוש (בראשית ב', ג), שְׁעִיקָר קִיּוּם הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת. שָׁפֵן, בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּרָא ה' יִתְבָּרֵךְ כַּח וְחַיּוֹת לְעוֹלָם, רַק לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. וּבִרְוֵב חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּרָא יוֹם אֶחָד שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת, אֲשֶׁר בַּיּוֹם הַזֶּה חוֹזֵר ה' וּמְשַׁפֵּיעַ חַיּוֹת לְעוֹלָם כְּלוּ לְעוֹד שְׁשֵׁה יָמִים. וּבְגִמְרַ שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, בַּשַּׁבָּת שְׁלֹאֲחֵר מִכֵּן, מוֹשְׁפַעַת עוֹד חַיּוֹת לְשֵׁשֶׁת הַיָּמִים הַבָּאִים, וְחוֹזֵר חֲלִילָה עַד סוֹף הַבְּרִיאָה. וְאַלְמָלָא יוֹם הַשַּׁבָּת, הָיָה הָעוֹלָם נִחְרַב בְּגִמְרַ שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, וְחוֹזֵר לְתַהוּ וְבַהּוּ.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר ה' "אור החיים" הקדוש: וְצִרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַחַיּוֹת שֶׁנִּמְשַׁכְתָּ לְעוֹלָם לְעוֹד שְׁשֵׁה יָמִים, הִיא רַק עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְכָל שַׁבָּת, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים אֶת הַשַּׁבָּת פְּרָאוּי, מְחַדֵּשׁ הַקַּב"ה אֶת הַבְּרִיאָה לְעוֹד שְׁשֵׁה יָמֵי מַעֲשֵׂה. וּמַעֲתָה יָאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת הִיא סְגוּלָה נִפְלְאָה לְרַפּוּאָת הַחוּלָיִם. שָׁפֵן, הִיּוֹת וְשֵׁרֵשׁ מִחֲלָתוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא מִחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו. שָׁפֵן, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם חוֹטָא, הוּא פּוֹגֵם בְּ-כּו' אוֹתוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. לְכֵן, בַּשַּׁבָּת קוֹדֵשׁ, שֶׁהִיא הַשֵּׁרֵשׁ וְהַנְּשֻׁמָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (הַכְּתוּבָה בְּ-כּו' אוֹתוֹת), וְהִיא (=הַשַּׁבָּת) הַשֵּׁרֵשׁ וְהַחַיּוֹת שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, יֵשׁ סְגוּלָה נִפְלְאָה לְתַקֵּן וּלְטַהֵר אֶת כּו' הָאוֹתוֹת שֶׁבָּהֵן פָּגַם הָאָדָם, וְעַל-יְדֵי כֵּף זוֹכָה הוּא לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה. "וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל מָה שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִתְּן תּוֹרָה, "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע", כּוֹתֵב ה' "יִשְׁמַח מִשֵּׁה", שֶׁתְּכַלִּית הָעֲבוּדָה שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִיא, שְׁגָם כְּאֲשֶׁר הוּא עוֹסֵק בְּעֵינָיו גִּשְׁמִיּוֹת (=פְּרֻנְסָה, צוֹרְכֵי בֵיתוֹ וכו'), יִהְיֶה דְבוּק בַּתּוֹרָה ה'. אֲלָא, שְׁכָלֵל גְּדוֹל הוּא בְּיַדְיָנוּ מָה שֶׁאָמְרוּ חוֹ"ל (מִגִּילָה כ"א): "תְּרִי קָלָא לָא מְשַׁתְּמַעִי" (=שְׁנֵי קוֹלוֹת אֵינָם נִשְׁמָעִים). אִם כֵּן, בְּעַת שֶׁהָאָדָם טְרוּד בְּעֵינָיו הָעוֹלָם הַזֶּה, אֵיךְ יִשְׁמָע גַּם בְּקוֹל ה'?

וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁהֵנָּה מְבוֹאֵר בְּגִמְרַא (שָׁם), שֶׁבְּקִרְיַת הַמְּגִילָה אוּ בְּאִמְרַת הַהֵלֵל, אֶפִּילוּ אִם עֲשֶׂה קוֹרְאִים בַּיַּחַד, יוֹצֵא הַשׁוֹמֵעַ יְדֵי חוּבָה. וּמָה הַטַּעַם לְכֵּךְ? הֲרֵי זֶה סוֹתֵר אֶת מָה שֶׁאָמְרוּ חוֹ"ל, "תְּרִי קָלָא לָא מְשַׁתְּמַעִי" (=שְׁנֵי קוֹלוֹת אֵינָם נִשְׁמָעִים). אֲלָא, מְשִׁיבָה שָׁם הַגִּמְרַא: "פִּינּוֹן דְּחַבִּיבָה יְהִיבִי דְעַתִּיהוּ וְשַׁמְעִי" (=פִּינּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה חֲבִיבָה, הַשׁוֹמֵעַ נוֹתֵן דַּעַתוֹ, וְשׁוֹמֵעַ אוֹתָהּ). לְפִי זֶה נִמְצָא, שֶׁאִם הַתּוֹרָה חֲבִיבָה בְּעֵינָיו שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, לְמִרוֹת שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּעֵינָיו הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּגִשְׁמִיּוֹת, יְכוּל לְשַׁמְעַת גַּם אֶת קוֹל ה' יִתְבָּרֵךְ. שָׁפֵן, מִחֲמַת חֲבִיבוֹת הַתּוֹרָה, נוֹתֵן הוּא אֶת דַּעַתוֹ לְשַׁמְעַת שְׁנֵי קוֹלוֹת - קוֹל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְקוֹל הַתּוֹרָה.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַנְּבֻחָר: "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע". "נַעֲשֵׂה", הוּא עַל הַעֲשִׂיָה וְהַעֲסָקָה שֶׁל עֵינָיו הָעוֹלָם הַזֶּה (=פְּרֻנְסָה, צוֹרְכֵי בֵיתוֹ וכו'). "וְנִשְׁמָע", הוּא עַל קוֹל ה' - שֶׁאֶפִּילוּ בְּעַת הַעֲשִׂיָה וְהַעֲסָקָה עֵינָיו הָעוֹלָם הַזֶּה בְּגִשְׁמִיּוֹת, נִשְׁמָע גַּם בְּקוֹל ה', מִחֲמַת חֲבִיבוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

עַל-פִּי הָאָמּוֹר, מְבֹאֵר ה' "יִשְׁמַח מִשֵּׁה" אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרַא (קִידוּשֵׁין כ"ט): "אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: הִלְכָה (הִיא, שְׁקוּדָם) נוֹשָׂא אִשָּׁה וְאַחֵר-כֵּךְ יִלְמוּד תּוֹרָה". וְעַל-כֵּן, שׁוֹאֵל שָׁם רַבִּי יוֹחָנָן בְּתַמִּיּהָ: "רִיחִים בְּצוֹאָרוֹ וַיַּעֲסוֹק בַּתּוֹרָה?". כְּלוֹמֵר, עַכְשָׁיו שֶׁהָאָדָם נוֹשָׂא אִשָּׁה וַיֵּשׁ עָלָיו עַל פְּרֻנְסָה, שֶׁהוּא כְּ"רִיחִים עַל צוֹאָרוֹ", אֵיךְ יִהְיֶה לוֹ פְּנָאֵי לְעִסוֹק בַּתּוֹרָה? אֲלָא, אוֹמֵר ה' "יִשְׁמַח מִשֵּׁה", שְׁמִי שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרַגָּה כְּזוֹת, שֶׁיְכוּל לְשַׁמְעַת שְׁנֵי קוֹלוֹת מִחֲמַת חֲבִיבוֹת הַתּוֹרָה, בְּוֹדָאֵי שְׁרָאוּי לוֹ לְנַהוּג כֵּךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "נוֹשָׂא אִשָּׁה וְאַחֵר-כֵּךְ יִלְמוּד תּוֹרָה". וְזוֹת, כִּי לֹא שִׁיךְ אֲצִלוֹ הַטַּעַם שֶׁל "רִיחִים בְּצוֹאָרוֹ וַיַּעֲסוֹק בַּתּוֹרָה". שֶׁהֲרִי, מִחֲמַת חֲבִיבוֹת הַתּוֹרָה, הוּא יְכוּל לְשַׁמְעַת בְּקוֹל הַתּוֹרָה, אֶפִּילוּ כְּאֲשֶׁר הוּא טְרוּד בְּעֵינָיו הָעוֹלָם הַזֶּה.

"אִם לֹא יִמְצָא הַגָּב וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שֶׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רַעְהוּ"

מְסוֹפֵר עַל הַגַּה"ק רַבִּי מְרְדִכִי בְּנַעַט זִיע"א, שֶׁפַּעַם נִקְרָא לְשִׁמְשׁ כְּסַנְדֵּק בְּבְרִית מִילָה. וְהֵנָּה, לְאַחַר הַבְּרִית, בָּא אֵלָיו אָבִי הַבּוֹ, וְאָמַר לוֹ שֶׁהַחֲלִיט לְלַכֵּת לְבֵיתוֹ, לְהַבִּיא לְסַעוּדַת הַבְּרִית אֶת פְּמוּטֵי הַכֶּסֶף שֶׁבְּרִשׁוֹתוֹ (כְּדִי לְפָאֵר אֶת סַעוּדַת הַבְּרִית), וְאוֹלָם כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְבֵיתוֹ, (שֶׁבּוֹ הוּא גֵר בְּשְׁכִירוֹת), הַבְּחִין שֶׁפְּמוּטֵי הַכֶּסֶף נִגְבּוּ מִמֶּנּוּ.

וְהֵנָּה, הַמְשַׁפִּיר שֶׁל אוֹתָהּ דִּירָה, שֶׁהָיָה בְּמַקּוֹם, נִגַּשׁ אֶל הַגַּה"ק רַבִּי מְרְדִכִי בְּנַעַט, וְאָמַר לוֹ, סַפֵּק בְּרַצִּינוֹת, סַפֵּק בְּבִדְחוֹתָא: הֲלֹא בְּוֹדָאֵי רֵאִיתָם הַיּוֹם בְּבְרִית אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, אִם כֵּן, תִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ מִי הוּא הַגָּב...

הַרְפִּין הַגָּאוֹן רַבִּי מְרְדִכִי בְּנַעַט אֶת רֵאשׁוֹ עַל יָדָיו כְּמָה רְגָעִים, וְאַחֵר לַחַשׁ לְבַעַל הַבְּרִית: הֵנָּה, שֶׁאֲלַתִּי אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, וְהוּא הִרְאָה עַל בְּעַל הַבַּיִת, שֶׁהוּא גָּב אֶת פְּמוּטֵי הַכֶּסֶף! וְרַמְזוֹ לִי בְּכְתוּב: "אִם לֹא יִמְצָא הַגָּב וְנִקְרַב", רֵאשִׁי תִּיבוֹת "אֱלֹהֵינוּ", וְכְתוּב לְאַחַר מִכֵּן "בְּעַל הַבַּיִת". דְּהִינּוּ, אֱלֹהֵינוּ אוֹמֵר שֶׁבְּעַל הַבַּיִת הוּא הַגָּב...!

וְאִכּוּ, בְּדָקוֹ וְחֻקְרוֹ, וְנִמְצָא שֶׁאִכּוּ בְּעַל הַבַּיִת הַלֵּךְ בְּשַׁעַת הַבְּרִית, כְּשֶׁהַשׁוֹכֵר מֵל אֶת בְּנוֹ, וְנִכְנַס לְבֵיתוֹ, וְנִגְבַּ מִשֵּׁם אֶת הַפְּמוּטִים, וְנִתְקַיֵּם בּוֹ הַכְּתוּב "בוֹר כְּרָה וַיִּחְפְּרֶהוּ, וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת וַיַּעֲלֵה"..." שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מִשְׁפָּטִים

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:34

עֲרַשׁ"ק כַּג' שַׁבַּט תִּשְׁע"ד (24.1.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:45

הַפְּטָרָה: "הַדְּבַר אֲשֶׁר הָיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא' א')

על הכתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", מתרגם אונקלוס: "ואילן דיניא די תסדר קדמיהון" (=ואלה הדינים אשר תסדר לפניהם). רבותינו הקדושים רואים בדברי התרגום הנ"ל רמז ברור על העבודה הגדולה שמוטלת עלינו להמתקת הדינים (=הצרות והיסורים), אשר על-כך רמז אונקלוס: "ואילן דיניא די תסדר קדמיהון (=לפניהם)" – צריך לסדר את הדינים לפני ישראל, שיהיו ממותקים.

(המתקת הדין הינה הפיכת גזרה קשה לגזרה טובה. לדוגמא: אם נגזר על אדם בשמים "נגע" – הרי שהמתקת הדין תהפוך את ה"נגע" ל"ענג", שהן אותן האותיות בצרוף שונה. וכך אפשר להפוך "פשע" ל"שפע"; "צרה" ל"רצה" וכו').

בספר "אגרא דפרקא" מובאת סגולה נפלאה להמתיק את הדינים והגבורות והיא: לגמור את כל ספר תהילים ברציפות, ללא הפסק. והדבר רמוז בפסוק (תהילים קו, ב'): "מי ימלל גבורות (=דינים) ה' – ישמיע כל תהילתו". ולפי זה הפרוש הוא: מי שירצה למולל/לכתוש את הגבורות (=הדינים והעונשים) – "ישמיע כל תהילתו" – דהינו, ישמיע את כל ספר תהילים, מראשו ועד סופו, בלי הפסק.

המגיד הקדוש הרבי רב בער ממעזריטש, מבאר על-פי הסוד את הפסוק בתהילים (מד, כז) "קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך", ואומר שהטבילה במקוה טהרה, היא סגולה נפלאה להמתקת הדינים. וזהו הרמז: "קומה עזרתה לנו" – "קומה" אותיות "מקוה". "עזרתה לנו" – המקוה הוא עזרת ה' לנו כדי להמתיק את הדינים. ("לנו" בגמטריה "אלהים", שהוא מידת הדין).

רמז נוסף על סגולת המקוה להמתקת הדינים יש גם בדברים שתרגם אונקלוס את הפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (= "ואילן דיניא די תסדר קדמיהון"): אם נתבונן במלה "קדמיהון", נראה שהיא שילוב של שתי המלים "מקוה" ו-"דין". כלומר, אם תרצו לסדר ולהמתיק את הדינים – העצה לכך היא: "קדמיהון" – "לטבול" את ה"דין" במקוה.

עוד מבאר בספרים הקדושים, כי ללימוד התורה בלילה יש סגולה מיוחדת להמתקת הדינים מעל האדם. ונראה שהמקור לזה הוא ממאמר חז"ל (חגיגה יב'): "כל העוסק בתורה בלילה, הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום". שכן אומרים חז"ל, ש"יום" רומז על מידת החסד שמאיר באור היום, ואילו "לילה" רומז על מידת הדין, שמחשיך כחשיכת הלילה.

נמצא לפי זה, שכאשר איש ישראל עוסק בלילה בתורה, הנקראת אור (כמו שכתוב (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור") הוא מאיר על-ידי כך את חשכות הלילה באור התורה, ולכן הוא זוכה, מידה כנגד מידה, להאיר את חשכות הדינים שעליו, שהם בבחינת לילה, ולהמתיקם לחסדים, שהם בבחינת יום. בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף", מביא המחבר בשם רבו, הבעש"ט הקדוש, דרך נוספת למתק את הדינים: ("שכל אדם) ימצא בדין (=בענש), שרש של חסד (=טוב), (ואז) נעשה הכל חסד, ונמתק הדין...".

מביאור דבריו של ה"תולדות יעקב יוסף", לומדים אנו, ששרש מידת הדין הוא בעצם חסד (=הדין/הענש) הוא בעצם חסד/טובה). שהרי, אין הקב"ה מעניש את האדם פנקמה חס ושלווה, אלא מטרת ותכלית הענש היא לטובת האדם, כדי להחזירו למוטב ולמרק את עונותיו. וכמו שכתוב (דברים ה, ה'): "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו, ה' אלקיך מיסרך" – ומכיון שהמטרה של הענש היא לטובת הבן, ומכיון שגם השרש של מידת הדין הוא מידת החסד, מוכרח שבתוך הדין (=הענש) טמון חסד (=טוב) גמור, אלא שהוא בהסתרה.

ולכן, כאשר האדם מאמין בכך, ומחפש וגם מוצא את החסד והטוב שטמון בתוך הדין/הענש – בכך הוא ממתיק

מעליו את הדין, והופך את הדין/העניש לחסד ולטוב. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כב' כא')

כשהיה מגיע הצדיק העממי, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, לפסוק "כל אלמנה ויתום לא תענון", היה נאנח בשברון-לב, ונושא עיניו וכפות ידיו כלפי מעלה, ואומר: רבוננו של עולם! אתה הזהרת אותנו בתורתך הקדושה כמה פעמים שלא לענות אלמנה ויתום. והרי אנו, עמך בית ישראל, הנינו כיום בבחינת יתומים, כדברי הנביא המקונן: "יתומים היינו ואין אב" (איכה ה', ג'). מתיצב אני היום לפניך כשליחם של ישראל, ושאל אותך: היכן אבינו שבשמים, מידת רחמנותך על יתומיה, הנתונים בצרה ובשביה? ולמה אתה משאיר אותנו בארצות הנכר זה אלפיים שנה? הגיע הזמן, רבוננו של עולם, שתוציאנו מהגלות הארוכה שהנינו שקועים בה זה עידן ועידנים, ותקים בנו את מה שכתוב: "כל אלמנה ויתום לא תענון...".

"ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר... ויחזו את האלהים"

על הכתוב, "ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", שואלים חז"ל, מדוע נאמר "לבנת הספיר", ולא "כסא הספיר" או "מושב הספיר"? שהרי כאן ראו את הקב"ה יושב על כסא כבודו. אלא ידוע שבזמן גלות ושעבוד מצרים, הטילו המצרים על ישראל לעשות לבנים במספר ובמנין קצובים, כפי שכתוב: "ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו". אולם, אם היה איש ישראל מחסיר לבנה אחת ממספר הלבנים שנקצב לו, היו לוקחים את בנו, ומניחים אותו במקום הלבנה, כמו שנאמר: "ואת מתכנת הלבנים... לא תגרעו ממנו". דהיינו, אם אין לבנים נקח לכם את הבנים (בנים במקום לבנים).

והנה, פעם אחת היה איש אחד מישראל, שהיה חולה ותשוש, והלכה אשתו המעופרת לעשות טיט וללבוץ לבנים כפי שנקצב להם. ומרוב צערה הפילה את עופרה, שהיתה בת. מיד בא גבריאל המלאך ולקח את אותה בת, והביאה לפני הקב"ה, ואמר לפניו: רבוננו של עולם, עד מתי יהיו בניה ישראל בצער? רחם עליהם. מיד נכמרו רחמיו של הקב"ה, ואותו נפל/בת שנפלה מהרחם נעשתה ספיר, וזהו שכתוב: "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר" – רוצה לומר כאותו מעשה שהיה לבנת(=לבנת), שנהפכה לספיר. וצריך לדעת, שבשעה שהקב"ה כוּעַס על העולם, מביא המלאך גבריאל את אותה לבנת הספיר, ואומר: רבוננו של עולם, "ברגז רחם תזכר...". דהיינו, בזמן רגז "רחם תזכור" – זכור את אותה בת שנפלה מהרחם, ותרחם. ומיד הקב"ה מרחם על העולם, כמו שכתוב: "ורחמיו על כל מעשיו".

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא', יט')

על פסוק זה היה אומר האדמו"ר רבי ברוך מרדכי מקוידנוב: במלה "שבתו" מרמז הכתוב לשמירת שבת כראוי. שכן "רק שבתו יתן" – אם האדם יתן לה "שבתו", אם יזהר באסורי שבת ובמצוות השבת, התוצאה תהא: "ורפא ירפא" – הקדוש-ברוך-הוא יגמול לו כמעשיו, וירפא אותו מכל נגע ומחלה.

בספר 'מעלות השבת' מספר רבי רפאל דוד אוירבאך זצ"ל, שפעם אחת נכנס לביתו של מרן רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ביום ששי בבקר, וראה שהבית כבר ערוך לכבוד השבת במפה פרוסה על השלחן, בחלונות, ביין ובפמוטות מוכנים להדלקה. שאל רבי רפאל דוד את הרב אברמסקי: "מה הענין לערוך את שלחן השבת כבר בבקר? האם יש איזה קפידה(=ענין מיוחד) בדבר?"

השיבו הרב אברמסקי: "אספר לך מעשה שהיה. פעם חלה חמי זקני הרידב"ז זצ"ל, רבה של סלוצק. מצבו החמיר, והיה קשה עד מאד. כששכב ממש על ערש דוי ישבתי לידו. לפתע, ראיתו פונה אל הקיר, ומדבר מקירות לבו, וכך אמר: 'רבוננו של עולם! אני לומד את תורתך, עשיתי חיבור שלם על ה'ירושלמי'. האם תרצה שאכתוב גם על ה'בבלי', שכל-כך הרבה פירושים כבר נכתבו עליו?' בתוך דבריו נשתתק פתאום, ופעבור זמן-מה התעורר מחומו, ומיד קרא לרבנית, ואמר לה: 'אני מבקש ממך, בכל יום ששי, בערב שבת, מיד כשאני שב מתפילת שחרית, תערכי את השלחן לכבוד שבת המלכה. וכל-כך למה? כיון שנתבשרתי משמים שבכך תלויה רפואתי'. וכך אכן היה, שכעבור זמן קצר חומו ירד, ונתרפא לגמרי ממחלתו" – סים הרב אברמסקי – "מאותה שעה קבלתי על עצמי גם כן מנהג טוב זה, לערוך את שלחן השבת כבר בבקר, כמו שקבל על עצמו חמי, הרידב"ז זצ"ל...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַק שַׁבְּתוֹ יִתֵּן וְרַפָּא יִרְפָּא" (כא' יט')

עַל פְּסוּק זֶה הָיָה אוֹמֵר האַדְמו"ר רַבֵּי בְּרוּךְ מֶרְדֵּכִי מְקוֹיִדְנוּב: בְּמִלָּה "שַׁבְּתוֹ" מְרַמֵּז הַפְּתוּב לְשִׁמִּירַת שַׁבָּת כְּרַאוּי. "רַק שַׁבְּתוֹ יִתֵּן" – אִם הָאָדָם יִתֵּן לֵה' "שַׁבְּתוֹ", אִם יִזְהַר בְּאִסּוּרֵי שַׁבָּת וּבְמִצְוֹת הַשַּׁבָּת, הַתּוֹצֵאָה תִּהְיֶה: "וְרַפָּא יִרְפָּא" – הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִגְמוּל לוֹ כְּמַעֲשָׂיו, וְיִרְפָּא אוֹתוֹ מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה. מִכָּאֵן יֵשׁ אִסְמֻכְתָּא לְמִנְהַג שְׁנֵהֲגוּ יִשְׂרָאֵל לֹמֵר בְּתַפִּילַת "מִי שִׁבְרָךְ" לַחֻלָּה: "שַׁבָּת הִיא מְלֻעֶזֶק, וְרַפּוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא...".

"וְאִם אֶסוֹן יִהְיֶה, וְנִתְתָּה נַפֶּשׁ תַּחַת נַפֶּשׁ, עֵינַי תַּחַת עֵינַי, שֵׁן תַּחַת שֵׁן, יָד תַּחַת יָד, רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל" (כא' כד')

אוֹמֵר הָרַב אַבְרָהָם אַבִּיכּוֹר, כִּי הַפְּתוּב בָּא לְרַמֵּז לָנוּ עַל תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל: כְּלוּמֵר, בְּאוֹתָם הָאִיבְרִים שֶׁחֲטָא בְּהֵם הָאָדָם, בְּדִיוֹק בְּהֵם הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. וְזֶהוּ שֶׁאֵמֵר הַפְּתוּב: "וְאִם אֶסוֹן יִהְיֶה" – אִם אָדָם חֲטָא בְּחֲטָאִים וּבְעֻנּוֹת (שְׁהָרִי, אֵין אֶסוֹן גְּדוּל יוֹתֵר מֵהֵם), "וְנִתְתָּה נַפֶּשׁ תַּחַת נַפֶּשׁ" – יִהְיוּ אֵת נַפְשׁוֹ הַבְּהֵמִית, שְׁנִטְמָאָה עַל-יַדֵי הַעֻנּוֹת, בְּנַפֶּשׁ אֲצִילִית וְטַהוֹרָה.

"עֵינַי תַּחַת עֵינַי" – עֵינַי שֶׁרְאֵתָה וְנִהְנַתָּה מִרְאִיּוֹת אִסּוּרוֹת – תַּחַת זֶה יִשְׁמֹר אֶת עֵינָיו וְיִרְאֶה רַק מִרְאוֹת קְדוּשִׁים. "שֵׁן תַּחַת שֵׁן" – שְׁנַיִם שְׁלַעְסוּ מְאֻכְלִים אִסּוּרִים – תַּחַת זֶה יֵאָכֵל רַק מְאֻכְלִים כְּשֵׁרִים. "יָד תַּחַת יָד" – יְדֵיִם, שֶׁעָשָׂה בְּהֵן עֻנּוֹת, יַעֲשֶׂה בְּהֵן מִצְוֹת, כְּגוֹן הַנְּחַת תַּפִּילִין, צְדָקָה וְכְדוּמָה. "רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל" – רֶגְלִים שֶׁמְהָרוּ לְלַכֵּת לְדַבֵּר עֲבִירָה, יִמְהָרוּ לְלַכֵּת לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וּלְבֵית הַפְּנִסַּת.

וְהִנֵּה לְפָנַי שְׁחֹזַר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְאֲבִיו שְׁבַשְׁמִים, אוֹתָם הָאִיבְרִים שֶׁהוֹפְרָנוּ לַעֲיִל: יָד, רֶגֶל, שֵׁן, עֵינַי – הֵם רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִרְשָׁע". וְלֵאחֶר שְׁחֹזַר בְּתִשׁוּבָה יִתְהַפְּכוּ אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת וְיִהְיוּ "עֲשִׂיר", לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁלְּפָנַי כֵּן הִרְשִׁיעַ וְחֲטָא בְּאִיבְרִים אֵלוֹ, וְלֵאחֶר שְׁחֹזַר בְּתִשׁוּבָה נַעֲשֶׂה "עֲשִׂיר". וְאִיזְהוּ עֲשִׂיר? הַשְּׂמַח בְּחֻלְקוֹ: שֶׁיִּשְׂמַח בְּחֻלְקוֹ עַל שׁוֹכְהָ לְשׁוֹב לְמוֹטָב.

"עֵינַי תַּחַת עֵינַי" (כא' כד')

בְּמַסְכַּת בְּבֵא קָמָא (פד', עא') פְּרָשׁוֹ: "עֵינַי תַּחַת עֵינַי" – מְמוּן. הַעִיר עַל-כֵּךְ הִגְאוּן רַבֵּי אֵלִיהוּ מוּיִלְנָא: פְּרוּשׁ זֶה שֶׁל חו"ל מְרוּמְזוּ בְּלִשׁוֹן הַפְּתוּב שֶׁלְּפָנֵינוּ. שְׁהָרִי, הָיָה צָרִיךְ לְכַתּוֹב "עֵינַי בְּעֵינַי", או "עֵינַי בְּעַד עֵינַי", וְלָמָּה פְּתוּב "עֵינַי תַּחַת עֵינַי"? בְּכֵךְ בָּא הַפְּתוּב לְרַמֵּז לָנוּ, שֶׁהַעֲנֵשׁ עַל פְּגִיעַה בְּעֵינַי הוּא – "תַּחַת עֵינַי" – מָה שֶׁבָּא אַחֲרֵי אוֹתִיּוֹת הַמִּלָּה "עֵינַי". הִנֵּה אַחֲרֵי הָאוֹת ע' בָּאָה הָאוֹת פ', וְאַחֲרֵי הָאוֹת י' בָּאָה הָאוֹת כ', וְאַחֲרֵי הָאוֹת נ' בָּאָה הָאוֹת ס'. שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת אֵלֶּה מְצַטְרְפוֹת אַפּוּא לְמִלָּה "כְּסָף" – רְמֵז לְדַבֵּר, שֶׁהַפּוֹגֵעַ בְּעֵינַי חִבְרוּ (אוּ בְּאִיבְרֵי אַחֶר), יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם אֶת עֶרְךְ הָאִיבְרֵי שֶׁנִּפְגַּע עַל יְדוּ..."

"וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים: אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדֹנָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה, וְהַפְּדָה לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ": (כא' ז')

אוֹמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ: לְפָנַי שֶׁהָאָדָם נוֹלָד וְבָא לְעוֹלָם הַזֶּה, הַקַּב"ה קוֹרָא לְנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה, וְאוֹמֵר לָהּ לְרַדֵּת לְעוֹלָם הַזֶּה לְמִקּוֹם פְּלוּנִי וּלְגוֹף פְּלוּנִי. וְאוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה, שֶׁנִּמְצָאת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, אוֹמֵר לָהּ יִתְבַּרְךְ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, טוֹב לִי בְּמִקּוֹם שְׁאֵנִי יוֹשֶׁבֶת בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא אֵלֶּךְ לְמִקּוֹם אַחֶר, כִּדִּי שְׁלֹא יִשְׁעַבְדוּ אוֹתִי שֵׁם וְאֵתְלַכְלֵךְ בֵּינֵיהֶם.

אוֹמֵר הַקַּב"ה לָהּ (=לְנִשְׁמָה): לְשֵׁם כֵּךְ נּוֹצַרְתָּ, וְכָל תְּכַלִּית בְּרִיאָתְךָ הוּא לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ גּוֹף הָאָדָם בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. כְּשֶׁרוּאָה כֵּךְ הַנִּשְׁמָה, הִיא יוֹרֵדֶת וְנִכְנַסֶת בְּעַל-כּוֹרְחָה בְּתוֹךְ גּוֹף הָאָדָם. (וְעוֹד אוֹמְרִים חו"ל, שֶׁלְּפָנַי-כֵּן מְשַׁבְּעִים שֵׁם אֶת הַנִּשְׁמָה, שֶׁתֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ ה' יִתְבַּרְךְ, וְלֹא תִרְשִׁיעַ חֲלִילָה).

בהמשך מדמה הזוהר את הנשמה למרגלית יקרה של הקב"ה, והוא יתברך מוכרה לאדם חנם אין כסף, וכך אומר הזוהר הקדוש: "וכי ימכר איש" – זה הקב"ה, "את בתו" – זו הנשמה הקדושה, "לאמה" – להיות אמה (=שפחה) משועבדת בעולם הזה. "לא תצא כצאת העבדים" – בשעה שיגיע זמנה של הנשמה לצאת מן העולם הזה, לא תצא הנשמה הקדושה "כצאת העבדים", דהינו מטונפת בעונות. אלא, היא תצא בת-חורין, ברורה ונקיה, כדי שישמח בה אדונייה (=הקב"ה), וישתבח בה, ויתן לה שכר טוב בגן עדן.

אבל "אם רעה בעיני אדניה" – אם חלילה הנשמה "רעה", ויוצאת מהעולם הזה מלוכלכת ומטונפת בעבירות, אז "לא יעדה" – הגוף לא נועד לה, ולא יזכה לקום בתחתית המתים. אולם, אם "והפדה" – אם האדם חוזר בתשובה, הוא פודה על-ידי כך את כל עונותיו.

ועל-פן "לעם נכרי לא ימשל למכרה" – כאשר הנשמה יוצאת מן העולם הזה, ומבקשת לעלות לגן עדן, המחנות הנוכרים, דהינו אותם מלאכי חבלה (שנבראו מעונותיה של אותה נשמה) לא יוכלו למשול בה, שכן – "...בגדו בה" – הקב"ה עושה לאותה נשמה בגד, ששומר ומגן עליה מפני אותם מלאכי חבלה שמבקשים להזיקה.

"משנכנס אדר מרבין בשמחה"

על דברי חז"ל, "משנכנס אדר מרבין בשמחה", שואל ה"מאור עינים": הלא עיקר הנס של פורים היה ב-יד' וב-טו' באדר, ולמה מתחילים בשמחה מתחילת החדש?

אלא, עונה ה"מאור עינים", ששם חדש אדר מרמז על תוכנו (כמו שחדש ניסן מרמז על הנסים שנעשו לאבותינו בחדש זה), וכך גם חדש אדר. ולמה נקרא הוא אדר? מפני שבחדש זה א' דר – אלופו של עולם, הקב"ה, דר (=גר) אתנו פה, בתחתונים, בעולם הזה.

ואם כך, אין שמחה גדולה מזו. לכן, משנכנס אדר – כשאלופו של עולם דר ומשרה שכינתו אתנו פה, בתחתונים – אז בודאי השמחה גדולה, ויש להרבות בה מיד כשנכנס חדש אדר.

"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כב' כא')

הגאון והצדיק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין (שנודע בכינויו ה"חפץ חיים) ספר פעם לחבורת תלמידים ומקורבים את המעשה הבא: בעירתנו התגוררה אלמנה עניה בדירה שכורה, שהיתה בבעלותו של אדם נוקשה וגס-רוח. מפאת קושי מצבה, היתה האלמנה מפגרת בתשלום דמי השכירות עבור דירתה העלובה.

כתוצאה מכך אים עליה בעל הבית שישליכנה לרחוב עם כל אשר לה. שכני המקום נסו לדבר על לבו של אותו אדם, שיחוס על האלמנה המרודה, שאין לה פדי קיום הכרחי, וידחה את מועדי התשלומים המגיעים לו כשכר דירה. אולם כל הפצרותיהם נפלו על אזנים אטומות.

בקר אחד – היה זה יום חרף קר וסגרירי – שבה האלמנה מן השוק אל ביתה, והנה שוד ושבר! מעט מחפציה היו מוטלים ברחוב, וכמה פועלים עסקו בפנוי שאר חפציה מדירתה. האשה הקימה קול זעקה, ושכנים באו והכניסו את חפציה לפרוזדור אחד הבתים, ואילו בעל הבית לא נע ולא זע, כאילו כל הענין אינו נוגע לו כלל.

ימים רבים – המשיך ה"חפץ חיים – שמרתי בלבי את מראה הזועה, שחזיתי באותו בקר, ובאזני הדהדו זעקות השבר של האלמנה המספנה, שנותרה בלא קורת גג לראשה. אולם, האמנתי בכל לב, שהקב"ה, דין האלמנות, יתבע בבוא היום את עלבונה של אותה אלמנה מרודה, מבעל הבית האכזר.

עם זאת, משחלפו שנים אחדות, ואותו אדם המשיך לחיות בשלום ובשלווה, הייתי שואל את עצמי: האמנם לא נרשם בשמים המעשה האכזרי של השלכת אלמנה מספנה אל הרחוב? והרי התורה פתבה במפורש: "כל אלמנה ויתום לא תענון. אם ענה תענה אתו... שמע אשמע צעקתו, וחרה אפי והרגתי אתכם..."

והנה, חלפו עברו עשר שנים בדיוק מיום גרוש האלמנה מדירתה, עבר קול בעירתנו, שפלב שוטה נשך את אותו בעל-בית אכזרי, ולא עברו ימים רבים, והאיש מת מיתה משונה מתוך יסורים נוראים...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בְּנֵי צִיּוֹן

"רק שבתו יתן ורפא ירפא"

על הכתוב בפרשתנו, "רק שבתו יתן ורפא ירפא", אומרת הגמרא (בבא קמא פה): "תנא דבי רבי ישמעאל: ורפא ירפא, מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות". אולם, אומרים חכמי ישראל, צריכים אנו לדעת, שאמנם מותר ללכת להתרפאות בדרך הטבע, אך את עיקר בטחוננו ישם האדם בשם הוי"ה (=י-ה-וה) ברוך הוא, הרופא כל חולי, ועל-ידי זה ממתיק מעליו האדם את הדין.

בענין זה אומר המקובל האלקי רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א, בספרו "סוד מרע ועשה טוב" (סוף הספר), שכאשר האדם עוסק ברפואה רק בדרך הטבע, הוא מעורר על עצמו את הדין, כמו שמבואר בספר "פרדס רימונים", למקובל האלקי הרמ"ק (שער יב, פרק ב), ש"הטבע" הוא בגמטריה "אלהים", שהוא שם הדין. לכן, העצה לאדם היא, שישים את בטחוננו בשם הוי"ה, המהווה את כל ההיות, ומורה על הנהגה שלמעלה מן הטבע, ועל-ידי בטחון זה ימתיק את שם הדין אלהים.

(כידוע, שם "אלהים" מורה על הנהגת הטבע ("אלהים" בגמטריה "הטבע"), ואילו השם הוי"ה (=י-ה-וה) מורה על הנהגה שלמעלה מן הטבע).

וכפי דבריו הקדושים: "ותאמין לי, בחכמה הטבעית בודאי הם (=הרופאים) סומים (=עורים). ובעינינו ראינו פליאות רבות מן מעשה השם (יתברך), פי הטבעיות – שורשו מן השם אלהים, בגמטריה הטבע... וישראל, חלק עמו, אם מתרפא מן חיבור תרין שמות (=חיבור שני השמות – הוי"ה ואלהים)... אז רפואתו רפואה. אבל, אם מתרפא (בדרך) הטבע בלבד, בשם אלהים בלבד, חס וחלילה, כשאנו מחוברים לשם הוי"ה, ברוך הוא, להיות ממתיקו – אזי, חס וחלילה, גוברים מחמת הרפואה הדינים האחרונים בשם אלהים".

יסוד זה גם מצינו בדבריו הקדושים של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א, בספרו "זרע קדש" (פרשת חקת, דף קכב): "פעולת המתקת הדינים (היא)... שלא יאמין (האדם) בדרך הטבע כלל, כי "אלהים" גמטריה "הטבע", וצריך להאמין בלמעלה מהטבע, בבחינת 'ה' נסי', להאמין בהשגחתו הנפלאה (של ה') (=בשם הוי"ה) יתברך) שלא על-פי הטבע... אבל חס וחלילה (אם האדם) אינו מאמין (ב)כך, ונופל בדרך הטבע אל השכל, אדם (כזה) שמשיג רק (את) הטבע, אז, חס וחלילה, דינים מתגברים עליו מן השם אלהים...".

נמצאנו למדים כל זה, ששם הוי"ה הוא שם של מידת הרחמים, ואילו השם אלהים הוא שם של מידת הטבע. ועל כאשר החולה מנסה להתרפא ממחלתו רק בדרך הטבע, דהינו, שהוא בוטח רק ברופאים בשר ודם, הנה, על-ידי כך הוא מעורר עליו את הדין משם אלהים, שהוא בגמטריה הטבע. לכן, כדי לא לעורר את מידת הדין משם אלהים, צריך החולה ההולך לרופא, לשים את בטחוננו בשם הוי"ה, ברוך הוא, שהוא רופא כל בשר, ועל-ידי כך ממתיק מעליו האדם את הדין מהשם אלהים.

מעתה, יומתק על-פי זה להבין מה שדרשו חז"ל על הכתוב: "ויברכה ה' אלהיך בכל אשר תעשה". ומזה למדו חז"ל, שצריך לשלב את שתי ההנהגות (הוי"ה ואלהים). ולכן כתוב "ויברכה ה' אלהיך". כלומר, מצד אחד צריך האדם לפעול בדרך הטבע, שהוא פנגד שם אלהים. אולם, את עיקר בטחוננו ישם האדם בשם ה' (=בשם הוי"ה), המהווה את כל ההיות, ועל-ידי כך יתקיים בו "ויברכה ה' אלהיך בכל אשר תעשה".

וזה מה שאמר געים זמירות ישראל (תהילים לד): "כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב". "כפירים" הם הפופרים – אותם העשירים הבוטחים בכותם ובעצם ידם בדרך הטבע, ושוכחים את שם הוי"ה, המהווה את כל ההיות, ולכן הם מעוררים על עצמם את מידת הדין משם אלהים, ועל-כן "רשו ורעבו" – לבסוף יאבדו את כל הונם. אבל, "דרשי ה'" – אותם אלו שבכל פעולה טבעית דורשים במחשבתם את שם הוי"ה, ברוך הוא, ממתיקים מעליהם את שם הדין אלהים, ועל כן "לא יחסרו כל טוב".

ולכן מזהירה אותנו התורה הקדושה: "השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך... פן תאכל ושבעת ובתים טבים תבנה וישבת... ורם לבבך... ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה... וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל". דהינו, אסור לשכוח את הייחוד של ה' אלהים, (שמצד אחד צריך לפעול בדרך הטבע, שהוא כנגד שם אלהים, אולם, עיקר בטחונו ישים האדם בשם ה' (= בשם הוי"ה)).

שאם לא כן, מפרש המשך הפסוק: "פן תאכל ושבעת ובתים טבים תבנה וישבת... ורם לבבך... ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה". שכן, על-ידי שתבטח בפוחתיך הטבעיים, תעורר על עצמך דינים משם אלהים. על-כן, העצה שנותנת לנו התורה הקדושה: "וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל" – שם הוי"ה שמעל הטבע, המנהיג את הטבע, הוא הנותן לך את הכח לעשות "את החיל הזה".
"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", מפרש הזוהר הקדוש (משפטים צד), שכאן הצטוו משה רבנו לסדר ולפרט לפני ישראל את העונשים הקשים של גלגול הנשמות. שכן, צריכים הם לדעת. כאשר האדם חוטא ולא הספיק לתקן את אשר עות, צריך הוא לחזור ולהתגלגל בעולם פעם נוספת, כדי לקבל את עונשו. וכפי דברי הזוהר הקדוש (מתורגם): "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" – אלה הם סדר הגלגולים והדינים של הנשמות שנידונים כל אחד ואחד לקבל עונשו".

וצריכים אנו ביאור על-כך, מדוע דוקא כאן בפרשת "משפטים", שעוסקת במשפטי התורה בין אדם לחברו, נצטוו משה רבנו להודיע לישראל את העונשים הקשים של גלגולי נשמות?

באור נפלא על-כך מצינו בדברי כ"ק האדמו"ר מרן מהר"י מבעלזא זיע"א (על פי דברי האריז"ל בהקדמת "שער המצוות"). אומר מרן האדמו"ר מבעלזא, צריך לדעת שכל אחד מישראל צריך לקיים את כל תרי"ג (=613) מצוות דאורייתא (=שבתורה), וכן גם את שבע מצוות דרבנן (=של החכמים). ואם האדם לא קיים את כל המצוות הללו (620 מצוות), הרי הוא חייב אחרי מיתתו להתגלגל ולרדת שוב ושוב לעולם הזה, כדי להשלים את המצוות שהחסיר. והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל 620 המצוות! שהרי יש מצוות ששייכות רק לכהן, וישנן מצוות ששייכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקיימן. אם כך, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצוות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל 620 המצוות בגלגול אחד?

אמנם מצינו עצה שיוכל האדם לקיים את כל המצוות גם בגלגול אחד (למרות שאינו כהן או לוי ואין הוא יכול לקיים את מצוותיהם). והוא שיעסוק בתורה בדיני המצוות השייכים לכהן או ללוי, ועל-ידי כך נחשב לו כאילו קיים בפועל. וכך בכל מצוה ומצוה, כאשר האדם לומד את דיני אותה מצוה, נחשב לו כאילו קיים בפועל, וכך יכול האדם לקיים את כל 620 המצוות בגלגול אחד בלבד. (כל זאת על-פי מאמר חז"ל (מנחות קי'): "זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם. כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה, מנחה, חטאת ואשם". כמו כן, כל העוסק בתורה בדיני המצוות הרי כאילו קיים בפועל).

וזהו פירוש הכתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם": הקב"ה מצווה את משה, שילמד את ישראל את משפטי התורה, איך לקיים כל מצוה ומצוה. ועל-ידי כך – כאשר יעסקו ישראל בתורה ובדיני המצוות, יחשב להם כאילו קיימו את כל המצוות בפועל, וממילא לא יצטרכו להתגלגל פעם אחר פעם.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם..."

הצדיק ר' אריה לוי זצוק"ל הוזמן פעם לבית המשפט, לתביעה שיפרע שטר שהוא חתום עליו כערב. ועל אף שלא זכר פי חתם על השטר, הגיע הרב למשפט, שם נזכה לדעת פי חתימתו וזיפה, ובעל החוב נצב מולו, כשהוא משפיל עיניו מרוב בושה על מעשה הזיוף. כדי שלא לבישו, הודה הרב שזוהי חתימתו שלו, ואף בקש מהשופט שיטיב עמו, ויאפשר לו לפרוע השטר בתשלומים חודשיים. במשך שנים אחדות שלם הרב 28 לירות לחודש, על שטר שלא חתם עליו מעודו, ובלבד שלא להלבין פני חברו ברבים...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!